

CSALÁD ÉS ISKOLA.

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI SZAKKÖZLÖNY,

szülők, kisdiednevelők, tanítók és a nevelésügy barátai számára.

KIADJA A KÖLOZSMEGYEI TANÍTÓ-TESTÜLET.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **Czirják Albert.**

Belmunkatársak: DR. BARTÓK ISTVÁN, BOD PÉTER, BOROS GYÖRGY, DR. CSERNÁTONI GYULA,
DR. FERENCZI ZOLTÁN, RIEGER JÁNOS, SÁNDOR JÓZSEF ÉS SÓLYOM JÁNOS.

Megjelen — július és augusztus havát kivéve — havonként kétszer,
legalább egy ivnyi tartalommal.

Előfizetési ára: egész évre 3 frt., félévre 1 frt 50 kr.
Pályázatok s egyéb hirdetések petit soronként 5 krral számíthatnak.

E közlöny beltartalmát illető közlemények, a szerkesztőhöz (Főfő-
30-ik szám.), az előfizetési pénzek, hirdetések és reklamációk pedig —
NAGY KÁLMÁN közs. isk. igazgató-, egyleti pénztárnok czimén — a
kiadó hivatalba (Feleki út 1. sz. a.) küldendők.

Dr. Jenei Viktor

† 1887. okt. 8.

Mint Pestalozzi, ő is szerette a szegény gyermekeket! A rongyos gyermekeket segélyző egyleteknek ő volt hazánkban első alapítója, vezére s apostola! Az egyetemi tanszéken, a magyar publicisztika terén, városunk közéletében kifejtett kiváló működése mellett az a szerette, melylyel a szegény gyerekek ügyét felkarolta, jövőre talán legkiválóbb, legallandóbb sikerű volt! Mint a teremtsében az éltető napsugár jótékony derűt áraszt szét, úgy adott ő verőfényt azon iskolás gyermekeknek, kiknek a ruha hiányzott. Utat tört. Vert ösvényt hagyott maga után. A szegény gyermekek, a szülők, az iskola, a társadalom áldják ezért emlékét!

Lesz-e e téren méltó utódja?

A népnevelés munkásai is bánatos kebellet fájlalják elhunytát, mert jeles tehetségeivel, gazdag szívével a miénk is volt! Ellátogatott tanítótestületünkbe, igaz érdeklődéssel kísérte munkálkodásunkat, szóval és tettel támogatta törekvéseinket és lapunkat!

Áldás emléken!!

Egyesületi működésünkről. *)

A ki figyelemmel kíséri a hazai tanítóegyletek munkálkodását, tapasztalhatta, hogy azok — főleg az utóbbi időkben — feltűnő módon

*) Közlöm e cikket. Elap a központ és vidék közlönye egyaránt. A központtal szemben kifejezett túlzott pesszimizmusa dacára, különösen javaslatában értékes ez irányozkik. Átérzi a nevelésügy fokozatos, hála istennek gyors, egészséges fejlődését. Ép nevelés- és oktatásügyi sajtónk, Budapesten ép úgy, mint hazánk különböző részein, most hangya szorgalommal gyűjti, szolgáltatja be a magyar, nemzeties nevelés épületéhez a maga egyes, de lelkes munkaadóját! Ez értelemben e vidéki szózat se legyen kiáltó szó a pusztában!
Szerkesztő.

vesztettek erélyükből s a ki forgatni szokta a tanügyi folyóiratokat, a panaszt is olvashatta ezekről.

Való, igaz és felette sajnós ez az állapot.

A baj okát sokan részint az országos képviseleti tanítói gyűlések szomorú sorsában, részint a közoktatási miniszternek a napi- és fűvardijak elvonására vonatkozó, ismeretes rendeletében keresik.

Bármiben rejlik is az ok: tény, hogy napjainkban az egyesületi szellem hanyatlása s az ezzel járó munkakedvcsökkenés immár általános és oly imminens baj, hogy annak gyökeres orvoslásáról gondoskodni a legégetőbb szükségek egyikét képezi. S bár a hazai tanítóegyletek sorsa mindnyájunkat érdekel: mégis ez alkalommal az általános baj taglalásába nem bocsátkozom, csupán a mi tanítótestületünk működéséről, állapotáról, tehát a „kolozsmegyei tanítótestület“ről kívánok egyetmást elmondani.

Magunkról és magunknak beszélék, legyen szabád hát őszinte nyíltsággal szólanom!

Én bármely megyei tanítótestület működését úgy találom helyesnek, gyakorlatilag is hasznosnak s következőleg eredményében üdvösnek, ha oda törekszik, hogy:

1.) tagjai között benső solidaritást, az érdekközösségből folyó, igazi őszinte testületi szellemet hozzon létre s tartson fenn állandóan;

2.) hogy önmagát központban és vidéken akként szervezze, hogy a fő a tagoknak s viszont ezek amannak állapotáról, működéséről állandóan hű benyomásokat nyerhessenek; hogy a központ e szervezet által képes legyen megérezni, ha a test valamelyik részén kóros tünetek mutatkoznak s tudjon abba azonnal megújító, fel-frissítő vért, erőt önteni; hogy így a testület életműködésében feltűnőbb fennakadások, vagy épen visszaesések elő ne fordulhassanak;

3.) hogy-tagjait a képzőintézetből kihozott,

korán sem bevégezett — főképen — nevelés- és oktatástani ismeretekben folytonosan tovább képezze;

4.) hogy a gyakorlati tapasztalat folytán jónak, helyesnek ismert nevelés-, tanítási elveket, eszközöket, a módszertani eljárásokat, fogásokat felszínre hozza, megvitassa s az általános jót legalább területén levő iskolákba bevigye, elterjeszse;

5.) hogy a területén levő iskolák állapotát megismerje s az egyenlő rangú és jellegű intézetekben tanidőben, tananyagban, taneszközökben, módszerben s általában az iskola egész szellemében — lehetőleg minél teljesebb összhangot, egyöntetűséget hozzon létre;

6.) hogy a szakirodalom körében felmerülő, ugynevezett „napi kérdés”-ekre is figyelmét kiterjessze, azokról tagjait tájékozza, eszmecseréket váltson s a mennyiben szükséges, nyilvánosan is hozzá szóljon; s végül

7.) hogy működése közben önmagát, mint kiválóan az iskola-, a népoktatásügy s így közvetve a nép javát munkáló testület, minél szélesebb körben, de mindenesetre megyéjének egész területén s nem csak a művelt közönség, hanem a köznép körében is megismertesse; hogy ez által az iskolát az élethez, a népnevelésügyet a néphez közelebb vigye s ez uton tagjainak tekintélyét testületileg is emelje.

Szóval: hogy a testület a tagnak valódi önképzőköre legyen, hogy az ebben szerzett szellemi tőkén — a hazai népoktatásügy javára — az iskola uzsoráskodjék; de legyen egyszersmind annak édes otthona, melyben az élet egy s más viszonyaiban tájékozatlan az őszinte, jóakaratu tanácsadó, a családi, vagy más rendkívüli csapásoktól sujtott a vigasztalót, gyámolítót s a méltatlanul üldözött a pártfogót mindig feltalálhassa.

És most, kik ismerjük, valljuk be őszintén, hogy tantestületünk mostani működéséből ítélve — „ilyen értelemben” megérdemli-e valóban a „testület” elnevezést?

Kemény az ítélet, de, mert tapasztalatszülte meggyőződésem sugallja, hogy „igaz”: hát ki merem mondani, hogy nem! — Nem, mert tény

1.) hogy testületünk kebelében nincs őszinte, összetartó szellem, mely a gyengébb erőket jóakaratulag buzdítsa, fölemelje; a tehetségebbeket elbizakodottakká, lenézökké s általában a tagokat egyik, másik kiválósága, érdemsültsége iránt irigyekké fajulni ne engedje; mely meg tudja becsülni mindenkiben a valódi érdemet s annak rosszakaratu kisebbitését, vagy épen kigunyolását ne tölje. Nem, mert tény

2.) hogy tanítótestületünk jelenlegi szervezete központban és vidéken egyaránt hiányos, az az a munkafelosztás elve sem ott, sem itt kellően nincs keresztül vive, érvényesítve. A központban jelenleg fennálló, ily célból alakított pár állandó bizottság összekötő szálai a vidéki körökig sem nyulnak le s az ezek által mély csendben végzett munkák eredményéről csupán azon tagok értesülnek, kik a közgyűlésre megjelenhetnek, vagy: kiknek talán módjukban áll a tantestület lapját járattani. Nem, mert tény

3.) hogy tanítótestületünk a nevelés-, tanítás körében nagy ritkán felszínre hozott s megvitatás, tisztázás alá vett tételeknél bizonyos körökre osztott sorrendet nem követ, mert erre évről-évre előre megállapított munkaprogrammja nincs; hanem e két birodalom széles mezején kapkodunk ide, oda — rágódván néha közgyűléseinken is oly elvont, elméleti témák felett, melyek a szakkönyvekben elég szépen tisztázva vannak. Nem csuda tehát, ha ily körülmények között az a szinte hihetetlen eset is előfordult, hogy bizonyos tételről vitatkoznunk kellett úgy, hogy magáról a tételről a tagok nagy része akkor értesült, midőn az előadó a gyűlés színe előtt asztalhoz ült, vagy a legjobb esetben a pár héttel előbb kapott „meghívó” tárgysorozatából. Hanem aztán kevés is a veleje az ilyen rögtönzött eszmecseréknek. Nem, mert tény

4.) hogy tanítótestületünk eddig nagyon keveset tett arra, hogy a kizárólag gyakorlati tanítással és neveléssel foglalkozó tagok köréből a gyakorlat közben kiprobált s szakkönyvekben talán föl sem található elveket, módokat összegyűjtse, azokat tisztázza s a sikerrel, használhatókat alkalmazás végett a testület összes iskoláiba bevigye. Nem, mert tény

5.) hogy ez ideig nem is törekedett arra, hogy a területén levő, egymással tanerőkben, osztályokban s minden jellegökben azonos iskolákban úgy a külső rendtartásban, bánásmódban, mint a tanítási módszerben; a taneszközök alkalmazásában, valamint a tananyag beosztásában bizonyos összevágó egyöntetűséget teremtsen meg; hogy így a megye népoktatásügyének hathatós emeltyűjévé válván, annak színvonalát fokozatosan emelje. Mert nem gondoskodott arról, hogy saját iskoláit akár kiküldöttei által, akár testületi kirándulások útján bizonyos időközökben megtekintesse, illetőleg megtekintse s azok állapotáról, felszereléséről, a tanulók értelmi előhaladottságáról, továbbá a tanítónak, mint tagtársnak életviszonyairól, bajairól alapos tudomást szerezzen s a miben szükséges és testületi uton elérhető, úgy az iskolának, mint a

kartársnak segítségére legyen. — Tegyük csak fel például azt, hogy egy távoli, ismerős kartársunk — társalgás közben — a következő kérdésekkel lepne meg:

Tantestületük területén hol legkielégítőbbek a népoktatási viszonyok? hol a leggyaróbbak? Mik az okai annak és ennek? Melyek azon iskolák, a melyekben általában a legjobb tanítási eredményt szokták felmutatni? melyek a legmaradandóbbak? Miféle előnyös, illetőleg akadályozó külső körülmények folynak be arra, meg erre? — Melyik iskola bír legteljesebb felszereléssel? melyek a leghiányosabbak? — Melyik iskolánál van a legszebb gyümölcsfaiskola? Hol s miféle ágakban tanítják a háziipart s mily gyakorlati hasznót mutatnak fel vele? — Melyik kartársunk él családi viszonyaihoz képest a legsúlyosabb, melyik a legjobb anyagi viszonyok között? — Ki közöttünk a nemzet legrégibb napszámosa? — Vannak-e területünkön elmaradott tanítói özvegyek, árvák? hogy élnek s kik azok? stb. stb. — valjon melyikünk tudna ezekre a valósággal megegyező feleleteket adni?

Füzhetném tovább is ezen kérdéseket, de ennyi is elég annak sajnós constatálására, hogy tanítótestületünk egy olyan hadsereg, mely a saját terepét, sőt a saját tagjait sem ismeri, legalább alaposan nem. Én pedig ezt — enyhén szólva — szégyenletes dolognak tartom. Nem, mert tény

6.) hogy nem gondoskodtunk arról, hogy a szaklapokhoz — szükös anyagi viszonyok miatt hozzáférhetetlen tagtársaink az ugynevezett napirenden levő tanügyi kérdésekről időközönként tájékozva legyenek s közönséges falusi elmaradottságába eljussanak. Nem, mert tény

7.) hogy tanítótestületünk „mint ilyen” — a vidéki körök tervszerűtlen vándorutacskaít leszámítva — nem mozog; kényelmes lézskét, a központot el nem hagyja s önmagát a vidéki közönséggel csak akkor és úgy ismerteti, midőn azt egy s más tanügyi, vagy éppen tantestületi célok fölsegélése céljából adakozás végett szépen kiállított gyűjtőivekkel megkeresi. S végül:

nem, mert tény, hogy központi választmányunk a vidéki köröket — mondhatni — teljesen magukra hagyja, azok működését nem irányítja, azoknak munkaanyagot nem nyújt s engedi, hogy mindenik vegezze azt, a mit s a mennyit éppen akar. Pedig tévedés azt hinni, hogy tanítótestületünk él is egyszersmind, ha évről-évre újjá alakul, testületi és körüli tisztviselőit megválasztja s úgy, a hogy, gyűléseit is megtartja. Mert az életnek munkássága jele; a munkásságnak a gyakorlati üdvös

eredmény a mértéke és becse, mely aztán biztosítja a sikert az ügynek s az elismerést az ügy munkásainak.

Ugy vélem, hogy tantestületünkéről fennebb nyilvánított állításom jogosultságát eléggé megokoltam. Nem volt nehéz feladat; mert — a mint látható — tiszta, tapasztalati tényeket állíthattam föl annak beigazolására; hogy ime: 16 éves — s a régebbi időkre visszatekintve — tagadhatatlanul szép multunk után ma már lejtőn vagyunk; hogy egyesületünk szelleme minden tekintetben annyira hanyatlott, hogy, ha tovább is így haladunk: (a gurulás törvénye ismeretes!) nem sok idő kell hozzá, hogy körünk-ből az egyesületi élet legkisebb jellege is eltűnjék s testületünk-ből csupán a test maradjon meg.

Tantestületünk állapotáról nem csak én vagyok ilyen véleménynyel. Annyira nem, hogy jóformán általánosnak mondhatom ezt közöttünk s így jogos és általános lehet az ohaj is, hogy:

Gyakorlatiasabb irányt, új szellemet tanítótestületünknek!

És itt önként áll elő a kérdés, hogy: miként?

A vád emeléséhez merített jog kötelelességemé teszi, hogy erről is elmondjam nézetimet. Mert érzem a közmondás igazságát, hogy: „Könynyű a bírálat; nehéz a megoldás!” S bár fennebb elsorolt bizonyítékaim rendjén negative e „miként”-re is találhatunk némi rámutatást: azért a „megoldás”-ról lássunk positive is valamit.

Nagy foku együgyűség lenne azt hinni, hogy az az ártatlan papiros darab, mely „A kolozsmegyei tankerület alapszabály-tervezete” czim-mel éppen most szönyegen forog, megteremtí az új eget és új földet számunkra, ha egyebekben a régiék maradunk. Nem! — Hisz eddig is volt nekünk ilyen „írott malasztunk” s valljuk be, hogy kár volt szegénynek halálos döfést adni azon boldog reménységben, hogy annak megújításával összes létező bajaink eltűnnek. Nem, nem! Nem abban, hanem bennünk van a baj; nekünk kell új szellemet öltetnünk magunkra, ha tovább is élni s a „testület” czimhez jogot formálni akarunk!

Hisz volt nekünk még egészséges egyesületi életünk, midőn pezsgett abban a vér; midőn bizalommal és kartársi szeretettel közeledünk egymáshoz s érdekesek és tolongásig népesek valának gyűléseink; midőn központ és vidék versenyeztek a munkásság buzgósága, erélye s eredménye felmutatásában; midőn Kolozsvár értelmi kitünőségei köréből számosan valának mindennapos vendégeink, sőt munkatársaink; midőn egyesületünket — nem mi, hanem

mások — az erdélyrészi társ egyesületek vezérének tartották! — Hanem bekövetkezett egyszer az a — különben üdvös intentioju, de sajnos, hogy eddig csak „félszeg alkotás“, melyet „Országos képviselői tanitói gyűlés“-nek neveznek. Annak szervezetét elfogadtuk (Addig önállóan alakult egyesület valánk!) s ez által központunkat bizonyos részben a távoli Budapestre helyezvén, kezdék hozzá szokni ahhoz, hogy munkakörünk tárgyait csupán az onnan leküldött vitatételek képezzék — időnk java részét azok, megvitatására fordítván. Ez által lábaink alól mintegy elveszítettük a talajt; a helyi specialis iskolai s más ügyeinket lassanként kezdők szépen figyelmen kívül hagyni.

Aztán beütöttek — bomlasztó hatással — a mi „országos képviselőválasztás“-aink. Egyszerre mindenünk képviselővé akart lenni, pedig csak kettő lehetett az á. Megkezdődtek a korteskedések, az aspiránsok részéről a hatalmasabbak kegyének hajhászása s így bizonyos pártkörök alakítása; az ellenjelöltek s párthívek részéről az érdemek kölcsönös kisebbitésében, egymásnak tullicitálásában; szóval: az egyéni hiúság, feltűnési vágy, irigység azon rákfenéje, mely a maga tüneteivel 2 évenként kétszer ismétlődvén, egymaga is elég volt arra, hogy testületünk egészséges szellemét

mégölle, sőt — a mi még sajnosabb — arra is, hogy a testületi ügyek körében felmerült conflictusokat a magán életbe is átvigye s így magát a bajt annál orvosolhatatlanabbá tegye.

Ily körülmények között a tantestület élén álló s a vezetői szerepre valóban hivatott erők — mert a torzsalkodások hullámai őket is érinték — visszavonultak, az eddig keresett, diszes állások kezdettek unalmasakká válni, melyekre a szó teljes értelmében „fogni“ kell az embereket.

Legelőször is ezen állapotnak kell megváltoznia s ez véleményem szerint úgy érhető el, ha

1.) azokat olyan erőkkel töltjük be, kik ambitiót tudnak meríteni a közbizalomból s pontos, lelkiismeretes munkásai tudnak és akarnak lenni az egyesület ügyeinek;

2.) ha a választásoknak mindig és mindenben teljesen szabad folyást engedünk és azt külsőleg senki és semmi nem befolyásolja. Továbbá: ha

3.) egész erőnk ből oda törekszünk, hogy úgy testületi, mint magán érintkezéseinknél egymás iránt őszinte nyíltsággal, jó indulattal, kölcsönös becsüléssel viseltessünk s a különböző nézetek nyilvánítása rendjén néha-néha akaratlanul is fölföllobbanó, talán szemé-

T Á R C Z A.

Szemmel látott tények:

Ebben az évben ily czim alatt Hugó Victor hátrahagyott műveiből egy jókora kötet jelent meg, francziául „Choses vues“ cz. alatt. Sok tanulságos és érdekes van köztök, bármelyike e leírásoknak csak írója nevéért és sajátos előadása és stylja színezetért megérdemelné az olvasást és lefordítást. Mi azonban közülök az elsőt és utolsót fordítók le s bemutatjuk őket e lap tárczájában, a mint következnek, alkalmunk levén nem régiben e könyv olvasására.

T a l l e y r a n d.

1838. Máj. 19.

A Saint-Florentin utcában van egy palota és egy viz-árok.

A palotát, mely nemes, gazdag és sötét építészetű, hosszason: *Hôtel de l'Infantado*-nak hívták; ma főkapuja homlokzatán ez olvasható: *Hôtel Talleyrand*. Ama 40 év alatt, hogy ezt az utcát lakta ő, e palota ez utolsó vendége talán sohasem vetette tekintetét ez árokra.

Különös, félénk és jelentékeny személyiség volt ez; neve volt Charles-Maurice de Périgord; nemes volt mint Machiavelli, pap mint Gondi, kivetkőzött barát

mint Fouché, szellemes mint Voltaire és sánta mint az ördög. Mondhatnók, hogy minden is sántított benne, mint ő maga: a nemesség, melyet a köztársaság szolgájává tett, a papság, melyet a Champ de Marsra hurczolt, aztán az utcacsatornába dobott, a házasság, melyet husz botránnyal s önkéntes elválással tört meg, a szellem, melyet aljasságával lealacsonyított.

Ez emberben mégis megvolt a nagyság; két kormányzat fénye egyesült benne; Vaux hercege volt a francia királyságban és a francia császárság hercege.

Harmincz éven át palotája belsejéből, esze mélyéből majdnem ő vezette Európát. Tegeztette magát a forradalom által és mosolygott neki, igaz, gúnyosan; de az nem vette észre. Megközelített, ismert, megvizsgált, meglábolt, megpubitott, kifordított, megmélyített, kigúnyolt, gyümölcsöztetett minden embert a maga korában s minden eszmét a maga századában, és voltak életében perczek, midőn kezében tartván ama 4—5 retentő fonalat, melyek a mivel világegyetemet mozgatják, mozgó bábja volt I. Napoleon, a francziák császára, Italia királya, a rajnai confederatio védnöke, a svájci szövetség közvetítője. Ime ezzel játszott ez ember.

A juliusi forradalom után a régi faj, melynek titkos tanácsosa volt, elbukván, újra talpra esett és az 1830-diki néphez így szólt meztelen karokkal ülve egy kövezet halmon: Tégy engem nagyköveteddé.

Ő hallgatta Mirabeau vallomásait és Thiers első

lyeskedésbe is átcsapó összevágásokat minden utógondolat és iz nélkül tudjuk a tárgyalási terem falai között hagyni. S mindenek fölött:

4.) tudjunk fölemelkedni hivatásunk erkölcsi magaslatának azon fokára, hol saját jelesebbjeinket, érdemesebbjeinket állandó és őszinte közbecsülésel övézzük körül, hogy azoknak — s az övéikkel a magunk tekintélyét emeljük. Aztán végül — mert ez is szükséges — ha

5.) komoly szándékkal fölteszszük magunkban, hogy tehetségünk, ügybuzgóságunk egész erejével az egyesületi téren is munkálkodunk sezt meg is valósitjuk.

Ha aztán így, még egyszer visszatér körünkbe a valódi testületi szellem: akkor feladatunk nehezebb részén túl leszünk s a többi, mondhatni, csak administrationalis ügyek maguktól fognak menni.

Hogy azonban ezek is jól s gyakorlati hasznót hozólag mehessenek: még a következőket ohajtanám megvalósítva látni:

1.) hogy tantestületünk jelenlegi szervezete kibővítették — és pedig:

a) egy „irodalmi szakosztály“-lyal,

b) egy „iskolaügyi“-s

bizalmas közléseit. Maga magáról azt mondta, hogy ő nagy költő, ki egy trilogiát alkotott három dynastiában: I-ső felv. *Bounaparte császársága*; II-ik a *Bourbon-ház*; III-ik az *Orleans-ház*.

Mindezt palotájában csinálta meg s e palotában, mint a pók a maga hálójában, egymásután csalt oda s fogott meg hősöket, gondolkozókat, nagy férfiakat, hódítókat, királyokat, hercegeket, császárokat, mint Bounaparte, Siyész, Mme Staël, Chateaubriand, Benjamin Coustaud, Sándor czár, Vilmos, porosz király, Ferencz, ausztriai császár, XVIII. Lajos, Lajos-Filip, egy szóval mindamaz aranyos és csillogó legyeket, kik a 40 utolsó év történelmében zümmögnek. Minde csillogó ceoport, megbüvöltetve ez ember mélyreható szemétől, átment e homályos kapun, melynek szemöldékfáján e felirat áll: *Hotel Talleyrand*.

Nos hát tegnapelőtt, 1838. máj. 17 én ez az ember meghalt. Az orvosok eljöttek s bebalzsamozták a testet. E végre, mint az egyptomiak, a has beleit s a koponyából az agyvelőt kivették. Dolguk végeztével, miután Talleyrand herceget, mumiává változtatták és e mumiát beszögezték egy fehér selyemmel bélelt koporsóba, eltávoztak, az agyat egy asztalon hagyván, ezt az agyat, mely annyit kigondolt, annyi embert sugalmazott, annyi építményt tervezett, vezetője volt két forradalomnak, megcsalt husz királyt, s vezette a világot. Az orvosok távoztával egy szolga belép, meglátja, a mit ott hagytak. Mi tevő legyen? Eszébe jut, hogy az utcán egy árok van, oda megy s az agyvelőt ez árokba dobja.

Finis rerum.

c) egy „gyűjtő és rendező“ állandó bizottsággal; hogy lehetőleg a szakosztályok is, a bizottságok azonban mindegyesetre nem csak a központban, hanem a vidéki körökben is megalkottassanak s hogy ezek a központi, hasonló bizottságokkal, illetőleg szakosztályokkal lehetőleg együttesen működjenek, vagy legalább egymással állandóan összeköttetést, érintkezést tartsanak fenn.

Ezek közül az „irodalmi szakosztály“ feladata az volna, hogy:

figyelemmel kísérje a szakirodalom körében felmerült nevezetesebb mozzanatokot, az újabban megjelenő tankönyvek s taneszközöket s azokról a tantestület összes tagjaihoz bizonyos időközökben „Körlevél“ alakjában rövid, tömör ismertetést küldjön. Továbbá, hogy az egyesületi lap ügyét szellemileg támogassa.

Az „iskolaügyi bizottság“ a körébe eső iskolákat időközönként meglátogatná, azok külső és belső életét, állapotát alaposan megismerné s meggyőződést szerezve arról, hogy a tantestület által megállapított, elfogadott elvek, módok, taneszközök stb. mily sikerrel és mennyiben vannak az iskola életébe gyakorlatilag is bevive s általában a tanító tantestületi működésének látszike valami nyoma az iskolán. Továbbá kipuhatolná a tanítónak, a tagtársnak életviszonyait,

1875. Decz. 31.

Barátaim és szövetségeseim voltak, láttam egymásután hozzám jöni és az élet véletlene s a végzet hullámzásainál fogva házamban, néha bizalmas körben fogadtam cancellárokat, paireket, hercegeket, mint Paquiek, Pontéconlant, Montalambert, Bellunc, és nagy embereket, mint Sammenais, Lamartine, Chateaubriand; köztársasági elnököket, mint Manin, torradalmi kormányzókat, mint Louis Blanc, Montanelli, Arago, Héliade, népvezéreket mint Garibaldi, Mazzini, Kossuth, Mieroslowski és művészeket mint Rossini, David d'Angers, Pradiék, Meyerbeer, Eugéne Delacroix; marsallokat, mint Soult és Mackau és exekutorokat, mint Boni, Heurtebise; főpapokat, mint a Besauconi bibornok, M. de Rohan, a bordeauxi érsek, M. Donnet s színészeket, mint Frédérick-Lemaitre, Rachel, Mars, Dorval, Macready; minisztereket és nagyköveteket, mint Molé, Guizot, Thiers, lord Palmerston, lord Normanby, M. de Ligne, és földmivelőket, mint Claude, Durand; uralkodó hercegeket, császári és királyi magasságokat, s röviden magasságokat, mint az Orleans herceg, Szász-Coburgi Ernő, de Canino herczegnő, Lajos, Károly, Péter és Napoleon Bounaparte, és eszmadiaikat, mint Guay; királyokat, mint a westphali Jeromos, bajor Miksa, Brazíliai császár, és gyorsan fölkapottakat, mint Bourillon; néha egy időben tartám a keztyüt és fehér kezdet, mely fönn van s a nagy, durva kezdet, mely alatt van s azt találtam, hogy az ember csak egy. Miután mindezt láttam, azt mondom, hogy az *Emberiség* synonymmája csak egy: az *Egyenlőség*; s az ég alatt csak egy van, mely előtt meg kell hajolni: a *lángész* s csak egy, mely előtt le kell térdelni: a *jóság*.

Dr. Ferenczi Zoltán

állapotát, testületi uton orvosolható ügyeit, bajait s mindezekről a gyűléseken megbízható jelentéseket tenne.

A „gyűjtő és rendező bizottság“ az eszközök és módokról gondoskodna, a melyek által a testület tagjainak száma, alapvagyon, könyvtára, tan-szergyűjteménye gyarapítható; továbbá a tantesületi, illetőleg körüli kirándulások, gyűlések, jótékony célú multságok rendezői teendőit végezné.

Mindezen szakosztályok, illetőleg bizottságok bizonyos időre terjedőleg előre megállapított, részletes munkatervet, programot állítanak egybe, azokat az illető gyűléseken bejelentenek s a program lejártával működésük eredményéről ugyanoda, ezek pedig a központba jelentést tennének.

Ily uton a központi választmány, mely ez esetben kevesebb számú tagokból is állhatna, ügykörének minden ágában egy kiterjedt hálózattal bírna, melyen a testületi élet minden érzését megérezhetné s szükség esetén a kellő helyre, kellő időben nyújthatna segítyt.

2.) Ohajtanám, hogy közgyűléseink úgy rendeztessenek, hogy az a résztvevő tagokra az eddigiekénél több gyakorlati haszonnal legyenek.

Nevezetesen: azon értekezéseket — ha még oly fontosak és érdekesek volnának is — melyek amolyan „diszfelolvasások“ alakjában tisztán szóbeli közléssel hatnak s a hallgatókat egészen passiv szerepre szorítják, a közgyűlések napirendjéről levennem s azokat az egyesület lapjának a tagokra nézve is érdekesebbé tételre céljából e lap számára tartanám tenn. Ezek helyett olyan értekezéseknek, illetőleg előadásoknak nyujtanék tért, a melyek csupán bizonyos, a vidéken fel nem található kísérleti eszközök alkalmazása útján értethetők meg s a melyek — épen ezért — sem szakkönyvekből, sem szaklapokból el nem sajátíthatók.

Továbbá nagyobb súlyt fektetnék azokon a nyilvános tanításokra, mint eddig. Ohajtanám, hogy azok közül egy — felváltva — mindig a két képezde gyakorlóiskolájában tartassék és pedig kizárólag a gyakorlóiskola vezetője, vagy valamelyik képezdei tanár, illetőleg tanárnő által, melytől méltán elvárható lenne, hogy a fokozatos haladást feltűntető, valódi „mintatanítás“ legyen, melyből tanulhassunk — és nem olyan, mint a minöket magunkféle erőktől olykor-olykor hallani szoktunk s a melyekben mindig több a bírálni, illetőleg elnézni, mint a tanulni való.

Elvárnám, hogy a közgyűlések alkalmával lehetőleg mindig, de legalább — 2—3 éven;

ként összes iskoláink köréből a megelőző tanévben bevégzett írásbeli dolgozatok, részletes tananyag-kimutatások, óratervek, statistikai adatok — s esetleg iskolai uton előállított háziipar-cikkek-ből stb. egy egyszerű kiállításforma rendeztessenek — nem a nyilvánosság-, hanem kizárólag a magunk számára és épülésére, hogy ily uton egymás mód- és rendszerét, helyesnek tapasztalt fogásait elleshessük s a célszerűeket iskoláinkba átültessük; hol a kiválóbb eredményt felmutató kartársnak — anyagi jutalom hiányában — a nyilvános elismerésben szép erkölcsi jutalmát nyujtván, példájokkal mindnyájan fokozottabb buzgóságra serkentessünk.

Ha ilyenek lesznek közgyűléseink: úgy bizonyára napidíj nélkül is lesznek látogatói, mert birni fognak a legfőbb kellékekkel, hogy t. i. tagjaira érdekesek s hasznosak legyenek.

A miket egyesületi életünkön ezekben elmondék, nemcsak legjobb tudomásom és meggyőződésem szerint, hanem azon tiszta, jóra célzó szándékkal hoztam nyilvánosságra, hogy a köztudat szerint teljességgel ki nem elégítő tantestületi állapotainkon javítani segítsék.

Félre hát a rideg közönnyel körünkben! Álljon elő mindenki buzgalmának egész erejével az egyetértő, közös munkára: tanítótestületünk szellemének, tekintélyének újjáteremtésére! E feladathoz merítsünk bizalmat azon kiválóan előnyös helyzetünkben, hogy az erdélyrészi társ egyesületek között még csupán 3 oly szerencsés, hogy tagjai között képezdei tanárokat is számlálhat; olyan azonban egy sincs, melynek központja egyetemvárossal dicsekedhetnék, hol a tudomány ezen legmagasabb polczán álló, kiváló erők is elég előzékenyek körünkbe leereszkedni s önmivelésünk szép munkájában minket segíteni.

Aknázzuk ki e szerencsés helyzetünket úgy, hogy hivatásunk fontosságát teljében átérve, tanítótestületünk régi fényét, dicsőségét visszahódítsuk!

Benedek János.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívás. A Háromszékmegyei Tanítótestület ez évi rendes közgyűlését október 21. és 22-ik napjain Kézdivásárhely város tanácsháza nagytermében fogja megtartani, melyre a tagok és tanügy iránt érdeklődők tisztelettel meghívtnak.

Tárgysorozat: Első nap (okt. 21.) 1. Előki megnyitó beszéd. 2. Bizottságok kiküldése: a) a gyakorlati tanítás megbirálására; b) a tan- és humán intézetek megtekintésére; c) a hangverseny jövedelmének számba-

vételére. 3. Titkári jelentés a testület két évi működéséről. 4. Választmányi vélemény „Minő okok folynak be a nagymérvű gyermekhalandóságra Háromszékvármegyében s mit tehet annak megakadályozására a tanító?” című kérdésről; előadó: Sipos Sámuel léczfalvi tanító. 5. Az „Ungvármegyei Tanítótestület” felhívása a tanítók anyagi helyzetének javítása érdekében, választmányi javaslattal; előadó: a titkár. 6. Vajna Károly segélyegyleti-titkár jelentése az elmúlt két évről. 7. Központi (Váncsa György) és segélyegyleti pénztáros (Barabás Mór) jelentései. 8. Az „Eötvös-alap”-nak 100 forinttal tagjává lenni, választmányi javaslat; előadó: a titkár. 9. A létesítendő tanítói könyvtár jelen alapját kimutató választmányi jelentés, előadó: a titkár. 10. Egy méhészeti egyesület alakítása iránti választmányi javaslat; előadó: Albu Sándor étfalvi tanító. — *Második nap (okt. 22.)* 1. Délelőtt 8—9 óráig gyakorlati tanítás a fiu-felső-népiszkola III-ik osztályában a vegytanból Gyöngyösi István által. 2. „A tanító teendője a tanulók vallás-erkölcsi érzésének felébresztése és fejlesztése érdekében” című tételről választmányi vélemény; előadó: Vajna Károly kézdivásárhelyi tanító. 3. Kezelési szabályzat az „Eötvös”, „segélyegyleti”, „temetkezési” alap és testületi tagdíjak nyugtázásáról, választmányi javaslat; előadó: Nagy Károly árvaházi igazgató. 4. Az első napon kiküldött bizottságok jelentései. 5. Jövő évi közgyűlés helyének megállapítása. 6. Elnöki be záró beszéd.

Kézdi-Vásárhelyen, 1887. szept. 25-én.

M. Székely János,
elnök.

Gyöngyösi István,
titkár.

Meghívás. A marostordamegyei általános tanítótestület folyó évi közgyűlését november 3-án tartja meg a megyeház nagy üléstermében. A gyűlést megelőzőleg, november 3-án reggel 8 óráan kezdve gyakorlati tanítást tartanak: a) A szentmiklós-utcai ref. elemi fiu-iskolában Nagy János h.-bodonai ref. tanító „Az irva-olvasásból” az I. osztályban. b) A kornhoffer-féle házban levő községi elemi iskolában Fridrich György a „Földrajzból” a III. osztályban. Gyűlés megnyitása d. e. 9 órakor. Tárgysorozat: 1. Hymnusz; előadja a polg. iskolai növendékek ének-kara. 2. Elnöki megnyitó; tartja Lakatos Sámuel. 3. Jelentés a testület múlt évi működéséről, Gönczi János ref. leányiskolai tanító és testületi jegyző által. 4. Elnöki előterjesztések. 5. „A népiskolai zárvizsgálatok miként megtartásáról” Felolvasás Benke Zsigmond m.-bándi állami iskolai igazgató tanítótól. 6. Jelentés a pénztár állásáról. 7. Jelentés a könyvtár állásáról. 8. „Rajztanítás a népiskolában.” Bartók László r. tagtól. 9. Költségvetés tárgyalása. 10. Bizottságok jelentései. 11. Indítványok tárgyalása.

A közgyűlést megelőző nap, nov. 2-án délután 6 órakor előértekezlet tartatik a szentgyörgyutcai ref. fiuiskola helyiségében, miről a vidéki tagtársak azon felhívással értesítettek, hogy igyekezzenek ezen is minél számosabban megjelenni.

E közgyűlésre úgy a marostordamegyei általános tanító-testület tagjai, mint a tanügy iránt érdeklődő közönség tisztelettel meghívotnak.

Marosvásárhelyt. a marostordamegyei általános tanító-testület központi választmányának 1887. október 5-én tartott üléséből.

Lakatos Sámuel,
tantest. elnök.

Gönczi János,
jegyző.

A váltakozó- és osztályrendszer megbirdlása czim alatt egy 40 oldalra terjedő füzetet vettünk, melyet Horváth József, aradi tanító irt, és állított össze.

A füzet Arad sz. kir. város Iskolaszékének van ajánlva. Megtudjuk belőle, hogy Arad községi népiszkoláiban az eddigi váltakozó rendszer helyett az osztályrendszert szándékozzák behozni, az iskolafelügyelő tanácsára. E szándék a tanítóságot két táborra osztotta; a füzet szerzője a váltakozó rendszer híve. Sokáig habozott — mondja előszavában — véleményének, egyéni nézeteinek kifejezést adni. Polgári és tanítói kötelesség-érzetű győzött tartózkodása és félelme fölött. Igen helyesen.

A váltakozó rendszer előnyeinek taglalása közben, nem hagyja tekinteten kívül az osztályrendszer mellett harcolók érveit. Meggyőzni igyekszik a vált. rendszer előnyeiről, idézi Pestalozzit, Benecket, Curtmant és Palmert, kik mindannyian a vált. rendszernek voltak hívei. Lederer Ábrahámnak a Néptanítók Lapja 1881. évf. 18 számában közölt és a tárgyról szóló cikkének, majdnem teljes közlésével fejezi be dolgozatát. Ő is a vált. rendszer mellett küzd. Az ellene küzdők érveit értékökre szállítja le.

Csodálkozunk, hogy egy oly városban, minő Arad, melynek tanügye országszerte ismeretes jó birnevéről, vitatkoznak a két rendszer felett. Eddig a vált. rendszer jónak bizonyult, most már oszt. rendszer kell, ezt pedig a paedagogia semmi tekintetben nem ajánlja, mellette nem szólhat, mert egyedül a vált. rendszer az, mely minden tekintetben egészségesen nevelhet. A távolból mi úgy véljük, hogy Aradon ez ügyben harcolókat nem a nevelés-oktatás magasabb érdekei, hanem más érdekek vezérlik, természetesen a tanügy rovására.

A hol nem létezik a vált. rendszer (több tanítóju iskolát értve), ott is azt kellene létesíteni. Államok vannak, melyekben törvény rendel el a váltakozó-rendszer alkalmazását.

Az érdekesen összeállított füzet ára 40 kr. Ifj. Klein Mór bizománya Aradon.

Az „Unitárius kis könyvtár” XXVI. füzetét küldött be szerkesztőségünkhez. Szerkeszti Derzsi Károly, budapesti unitárius lelkész. E füzet tartalma: „Főlebb, főlebb!” zsinati egyh. beszéd Derzsi Károlytól.

Az unitárius kis könyvtárban kiadott füzetek célja szellemi élvezetet nyújtani a pesti unitárius egyház-községhez tartozó, vidéki hitrokonoknak, kik isteni tiszteleten a távolság miatt nem jelenhetnek meg, és ismertetni a gyakran félreértett unitárius ker. vallásos eszméket és hitelveket. Szép és nemesszél, méltó a legmelegebb támogatásra. Egy-egy füzet ára 5 kr. Kiállítás csinos, nyomása tiszta. Melegen ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

Megrendelések a szerkesztőséghez (Budapest, II. kerület, fő utca 8. sz.) intézendők.

A Mocnik-Orbók-féle népiszkolai számoló könyveket, melyek két év előtt jelentek meg magyarul, ugyanancsak Orbók Mór átdolgozta tót-nyelvre s azok a napokban kerültek ki sajtó alól. E számoló könyveket remek módszere s kitünően sikerült átdolgozása teszi méltóan ajánlhatóvá. A négy első osztály bármelyike számára szóló egy füzet ára 10 kr. A számoló könyvek Heckenast G. utóda: Drodteff R. kiadásában, Pozsonyban jelentek meg.

V E G Y E S E K

— *Miután jelen számunk, tanító-testületünk folyó hó 24-, 25- és 26-án tartandó évi közgyűlése előtt az utolsó, kötelességünknek tartjuk kérni azon t. előfizetőinket, a kik eddig az előfizetési díjat még nem küldötték be, a közgyűlés előtt befizetni, hogy ne legyünk kénytelenek — a lap anyagi oldalára nézve káros befolyással levő — nagy összegű hátrálékokat kimutatni. Különösen kérjük az iskolák t. előjáróságait, szíveskedjenek a hátrálékos előfizetési díjak beküldése iránt a kellő intézkedéseket megtenni.*

A „Család és Iskola“

kiadó hivatala.

— Dr. Jenei Viktor kolozsvári egyetemi tanár; az erdélyi ev. ref. Egyházkerület Igazgató tanácsosa és konventi képviselője; a kolozsvári ev. ref. egyházmegye Gondnoka; Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságának bizottsági tagja; a szegény iskolás gyermekek segélyző egyletének alapító Elnöke stb. f. hó 8-án, Budapesten, életének 47-ik s tanári működése 20-ik évében, kínos szenvedés után meghalt. A kolozsmegyei tanító testület benne egyik legtevékenyebb alapító és választmányi tagját veszítette el; az áll. tiképző-intézetnek pedig igazgató-tanácsosa volt. A tanügy egyik legmunkásabb és legfáradhatatlanabb munkását, Kolozsvár társadalma egyik legjobb emberét gyászolja halálában. Sok oldalú munkás volt. A hóvá az általános tisztélet és becsülés állította, mindenütt derekasan állta meg helyét. A munkában odaadással, szeretettel vett részt. Lénye megtestesült szeretet volt; a legemberbarátabb intézmény, Kolozsvárt s az ő propagálása következtében, mindenütt e hazában, a szegény iskolás gyermekeket segélyző egyesületek, neki köszönik létüket. Az ő nemes szíve hita ezeket életre. A ki látta őt akkor, midőn a szegény, mondhatni meztelen iskolás gyermekeket, az ő jelenlétében ruhával láttak el, felöltöztették, nem feledi el soha. Az a leirhatlan lelki öröm, melylyel szemlélte e gyermekeket, megismertette egész lényét. Ez egyesületek további működése lesz legméltóbb emléke. Temetése e hó 11-én történt a kolozsvári pályaházból: ott voltak gyászlobogók alatt az egyetem, a főgymnasiumok, a keresk. akadémia ifjusága, polgári iskola, I. és II. közs. népiskola növendékei, az egyetemi tanári kar s Kolozsvár közönségének java része, melynek becsültjei és szerettei közül való volt. Ily népes temetést ritkán lehet látni. Tetemei a kolozsmonostori családi sírboltban helyeztettek örök nyugalomra. A sírnál az egyház részéről Szász Domokos ev. ref. püspök, az egyetem részéről Dr. Kolozsvári Sándor, és az ifjuság nevében Gr. Almási Imre, az egyet. kör elnöke mondtak beszédeket. Ugy a pályaháznál, mint a temetőben a tanító-képző intézet dalköre énekelt gyászdalokat. Özvegyet és négy gyermeket hagyott maga után. Legyen emléke áldott, nyugalma csendes.

— **Kinevezés.** A mócsi állami-elemi népiskola igazgató-tanítójává a vall. és közokt. u. kir. Miniszter Benczédi Jánost, a kolozsvári unitárius collegium III-ik elemi osztályának tanítóját nevezte ki a napokban. Gratulálunk és sok szerencsét kívánunk az új álláshoz.

— **Váradi emlékünnepe.** Mult számunkban közöltük tanítótestületünk f. évi közgyűlésének tárgysorozatot. Az ünnepély e hó 25-én d. előtt lesz; minden lehető megvan téve, hogy az, a néhai tanfelügyelő emlékéhez méltó le-

gyen. Ismételve is felhívjuk kartársaink és az érdeklődők figyelmét, ugy ez ünnepélyünkre, mint közgyűlésünkre.

— **A „Magyar Paedagogiai Szemle“,** e kitűnően szerkesztett tanügyi lap októberi füzete Nagy Kálmánnak, a kolozsvári I. községi el. népiskola általánosan tisztelt és becsült igazgató-tanítójának, lapunk pénztárnokának életrajzát hozza arcképével, neve sajátkezü aláírásának lenyomatával. Az életrajzot bevezető cikk: „*Kölcsonös tisztelet és becsülés a tanítói tekintély alapja*“ czimtel visel. A füzetben találjuk még „Képzelő- és emlékező tehetség“, „A tanító beosztása az osztatlan iskolában“, „Paedagogiai utazás“ cz. dolgozatokat, s a rondes rovatokat (Tanácskozási terem, Tanügytörténeti adalékok, Irodalmi kalauz stb.) E füzet is, mint mindenik tanúságot tesz Rill Józsefnek ügybuzgalmáról, a magyar tanügy mellett való lelkes munkájáról. Lapját melegen ajánljuk minden néptanító és tanügyi tényező figyelmébe. Nagy Kálmán kartársunk pedig fogadja el tőlünk is azt, mit életrajza kíván: „Áldja meg Isten őt még igen hosszú élettel; érje meg kedves családjával tanítóskodásának második 25 évét is, oly egészségben és megelégedésben, mint most van; oly meleg közszeretletben, milyen most veszi őt körül! Ugy legyen!“ 25 éves tanítóskodásának emlékét, mint értesülünk e hó 22-én ünnepli meg.

— **Közgyűlésünkről** s az akkor tartandó Váradi Károly emlékünnepekre a Brassómezei tanítótestület is küld képviselőket. A küldöttség tagjai: Bede Dániel, hosszufalusi felső népiskolai tanító, tantestületi elnök; Killyéni Endre, brassói áll. polg. isk. tanító I. alelnök; Bitai Sándor, pürkerecezi áll. népisk. igazgatói tanító, II. alelnök és Józsa Mihály brassói áll. elem. és polg. isk. evang. hitoktató, mint tantestületi titkár.

— **Néh. Váradi Károly tanfelügyelő emlékének megörökítésére** adakoztak: (9-ik közlemény.) Pálfi Károly unit. gym. igazgató ivén (Torda): Pálfi Károly 2 frt. Iszlai Márton 1 frt. Nagy Béla 50 kr. Gáspár Balázs 50 kr. Kósa Sándor 50 kr. Nagy Gyula 1 frt. Mezei András 30 kr. Kovácsné 20 kr. Varga Dénes 1 frt. Vincze Béla 50 kr. Csákány Zoltán 40 kr. Huszár Frigyes 50 kr. Wendelin Adél 50 kr. Váradi Luiza 50 kr. Szabó Lenke 30 kr. Antal Dénes 40 kr. Schwartzel Róza 30 kr. Petőfi Janka 20 kr. Csákány Sándor 20 kr. Fekete Ilka 20 kr. Bölöni István 20 kr. Sigmond Gizella 50 kr. Péter János 50 kr. Sáron József 20 kr. Benkő Gyula 50 kr. Heltmod Lajos 50 kr. Torda-aranyosmezei tanító-testület 5 frt. Váradi Albert tanító ivén újabban adakoztak: Grebe Henrik 50-kr. Novák Viktor 50 kr. Czecz Péter 1 frt. Vikol Lajos 1 frt. Ormós Ferencz 2 frt. Peille István 3 frt. Nagy József aranyműves 50 kr. Dunki fivérek 50 kr. Reil és Tokos 50 kr. Dr. Nagy József 3 frt. Sigmond Ákos 5 frt. M. Kossa József 1 frt. ifj. Varga Dániel 1 frt. Petrovics György 2 frt. Gurát József 50 kr. Boskovics József 50 kr. Neidlinger G. 50 kr. Andrásovszky nővérek 50 kr. Szillyné 1 frt. Klatrobetz 50 kr. Dr. Ember Bogdán 50 kr. Biró János gyógyszerész 1 frt. Dr. Hintz György 2 frt. Matutsek József 1 frt. Babos Sándor 50 kr. Összesen 48 frt 40 kr. A begyűlt összeg eddig 394 frt 61 kr. Fogadják a szíves adakozók a bizottság halás köszönetét. Kolozsvárt, 1887. október 11-én. Elek Gyula biz. pénztárnok.

Szerkesztői üzenetek: O. E. Sajó Szt.-András. Bocsanát a késsodelemért; eddig nem nyílt alkalom a közlésre; reméljük azonban, hogy mielőbb kiadhatjuk. — M. D. Bánffy-Hunyad. Ily alakban nem adhatjuk.

TARTALOM: Dr. Jenei Viktor. — Egyesületi működésünkről. Benedek János. — Tárca: Szemmel látott tények. Dr. Ferenczi Zoltán. — Egyesületi élet. — Irodalom. — Vegyesek.